ВОЕННА АКАДЕМИЯ „ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ“

ФАКУЛТЕТ „НАЦИОНАЛНА СИГУРНОСТ И ОТБРАНА“
КАТЕДРА „МЕНИДЖМЪНТ НА СИГУРНОСТТА И ОТБРАНАТА

С Т А Н О В И Щ Е

от доц. д-р Милорад Руменов Йорданов
относно дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор” по докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (управление на сигурността и отбраната)”,
в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“,
професионално направление 9.1. „Национална сигурност“
на
Милена Валентинова Стоянова

на тема:

„ПОВИШАВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА МЕЖДУИНСТИТУЦИОНАЛНОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО ПРИ ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ИЗПИРАНЕТО НА ПАРИ“

София, 2026 г.

1. Общо описание

Дисертационният труд на докторант Милена Валентинова Стоянова на тема: „Повишаване на ефективността на междуинституционалното сътрудничество при противодействие на изпирането на пари“, представен в докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (управление на сигурността и отбраната)” в професионално направление 9.1. „Национална сигурност“ е насочен към изследване и усъвършенстване на междуинституционалното сътрудничество в системата за противодействие на изпирането на пари с акцент върху идентифицирането на съществуващите дефицити и причините за неефективност на взаимодействието между компетентните институции. Въз основа на теоретичен, нормативен и сравнителен анализ са изведени добри практики и са разработени теоретични модели, методики и показатели за оценка и повишаване на ефективността на сътрудничеството на оперативно и стратегическо ниво. Предложенията са ориентирани към подобряване на координацията, обмена на информация и аналитичното взаимодействие между институциите като разработените методики са верифицирани чрез експертно изследване по метода „Делфи“. В този смисъл трудът има ясно изразена научно-приложна насоченост и е ориентиран към формулиране на практически приложими решения за повишаване на ефективността на българската система за ПИП.

Той съдържа увод, три глави, заключение, библиография, приложения и обхваща 167 страници, броят на използваните източници е 79. Структурата на разработката е логически изградена и съответства на поставената цел и формулираните изследователски задачи.

В представения дисертационен труд не се установяват признаци на плагиатство. Всички използвани източници са коректно цитирани и включени в библиографията като е спазена академичната етика и добрите научни практики.

2. Актуалност и значимост на дисертационния труд

Дисертационният труд е посветен на актуална и обществено значима проблематика, обусловена от динамичното развитие на механизмите за изпиране на пари и нарастващата сложност на финансовите потоци, което поставя високи изисквания към ефективността на институционалните механизми за противодействие. Темата се отличава с висока степен на актуалност и значимост, обусловени от динамичното развитие на механизмите за изпиране на пари, глобализацията на финансовите и търговските отношения и навлизането на нови технологични решения за трансфер на средства. Тези процеси поставят допълнителни

изисквания към ефективността и координацията на националните и европейските системи за противодействие на изпирането на пари.

Актуалността на изследването се потвърждава и от развитието на европейската нормативна и институционална рамка, включително създаването на Европейския орган за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма (ОБИП), както и от констатациите в оценките на Комитета MONEYVAL относно функционирането на българската система. В тях са идентифицирани дефицити, свързани както с разбирането на рисковете от страна на компетентните институции, така и с ефективността на комуникацията и взаимодействието между тях. Научната значимост на дисертационния труд се определя и от неговата насоченост към сравнително слабо изследван аспект на проблематиката – аналитичната дейност и междуинституционалното сътрудничество в системата за ПИП. В този смисъл изследването запълва съществена празнина в научните разработки и има потенциална практическа приложимост при усъвършенстване на механизмите за взаимодействие между компетентните институции.

3. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Докторант Стоянова демонстрира задълбочена теоретична и нормативна осведоменост по изследваната проблематика, като познава в необходимата степен нейното развитие, съвременно състояние и основни научни измерения. В хода на изследването е налице добра ориентация в избраната научна област и способност за интерпретиране на взаимовръзките между теоретичните постановки, нормативната рамка и практическите аспекти на противодействието на изпирането на пари. Прави впечатление умението на докторанта да извършва критичен анализ, да систематизира и обобщава значителен по обем и характер информационен материал, както и да идентифицира проблеми и дефицити във взаимодействието между институциите. Това позволява да се оцени наличието на необходимата научноизследователска подготовка и компетентност за самостоятелно изследване на комплексна проблематика със значим обществен и институционален характер.

Обектът и предметът на изследването са ясно дефинирани и са в пряка връзка с поставената цел и формулираните изследователски задачи. Обект на дисертационния труд са българските институции, притежаващи компетентности в сферата на противодействието на изпирането на пари. Предметът на изследването е насочен към системата на взаимодействие между тези институции при осъществяването на оперативен анализ на случаи, свързани с изпиране на пари, както и при извършването на стратегически анализ в областта на ПИП. Основната цел на дисертационния труд е да се идентифицират и обосноват възможности за

усъвършенстване на координацията и междуинституционалното сътрудничество в българската система за противодействие на изпирането на пари (ПИП), насочени към повишаване на нейната ефективност и ограничаване на рисковете за финансовата сигурност на Република България.

За постигане на поставената цел последователно са реализирани формулираните изследователски задачи. Изяснени са теоретичните и нормативните основи на ПИП и ролята на междуинституционалното взаимодействие като чрез сравнителен анализ на национални и чуждестранни практики са изведени подходящи подходи за усъвършенстване на взаимодействието при оперативния и стратегическия анализ. На тази основа са разработени теоретични модели и методики за повишаване ефективността на междуинституционалното сътрудничество, както и показатели за неговата оценка.

Разработените методики са апробирани чрез емпирично изследване, проведено по метода „Делфи“, чрез което са установени и анализирани оценките и нагласите на експерти с дългогодишен професионален опит и значителна експертиза в областта на ПИП. Получените резултати предоставят допълнителна основа за оценка на приложимостта и практическата значимост на предложените модели и методики. В обобщение, поставените изследователски задачи са последователно и логически свързано реализирани в отделните части на дисертационния труд като тяхното изпълнение осигурява необходимата научна и методологична основа за постигане на формулираната основна цел.

Докторантът прилага комплекс от адекватни на предмета на изследването методи – системен, сравнителен и теоретичен анализ, моделиране, индуктивен и дедуктивен подход, оценка на риска и експертен метод „Делфи“. Използвани са нормативни и стратегически документи, национални и международни доклади и стандарти, както и специализирана научна литература.

4. Оценка на научните резултати и приноси на дисертационния труд за науката и практиката.

Настоящият труд може да послужи като основа за бъдещи изследвания насочени към разширяване на анализа към международното сътрудничество, обучителни програми за повишаване на експертизата на ангажираните лица, използването на технологични решения и ролята на публично-частното партньорство в ПИП.

В дисертационния труд на докторант Милена Стоянова ясно се открояват значими научни и научно-приложни приноси, които утвърждават неговата значимост в контекста на българската научна среда.

Научни приноси: Направено е систематизирано изследване на междуинституционалното сътрудничество в системата за противодействие на изпирането на пари и е обосновано значението му за ефективното функциониране на системата. Предложена е класификация на проявленията на неефективност на междуинституционалното сътрудничество – като структурна, функционална и смесена. Разработени са теоретични модели за усъвършенстване на междуинституционалното взаимодействие на оперативно и стратегическо ниво.

Научно-приложен принос: Разработени са методики за повишаване на ефективността на междуинституционалното сътрудничество при ПИП на оперативно и стратегическо ниво. Предложени са показатели за оценка на ефективността на взаимодействието между компетентните институции. Формулирани са конкретни механизми за подобряване на координацията, обмена на информация и аналитичното взаимодействие между институциите. Разработените методики са апробирани чрез експертно изследване по метода „Делфи“, което подкрепя тяхната приложимост и практическа значимост.

5. Автореферат

Към дисертационния труд е приложен автореферат на български език с обем от 35 страници, който коректно отразява структурата и съдържанието на изследването в сбит вид. Авторефератът предоставя цялостен преглед на научната стойност и практическата приложимост на резултатите, постигнати в хода на дисертационната работа.

6. Препоръки

Към дисертационния труд на Милена Стоянова нямам съществени критични бележки. Препоръчвам на докторантката да продължи научноизследователската си работа в разглежданата област като в бъдещите си изследвания разшири анализа и към аспектите на международното сътрудничество в сферата на противодействието на изпирането на пари. Докторантката демонстрира умения за ясно формулиране на изследователския проблем, логическо структуриране и последователно представяне на научния текст, както и за обвързване на теоретичните постановки с нормативната и историческата рамка на изследването.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд отговаря напълно на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Дисертационният труд показва, че докторант Милена Стоянова притежава задълбочени теоретични знания и научни умения за придобиване на образователната и научна степен

„доктор“.

Въз основа гореизложеното давам своята положителна оценка за дисертационния труд като предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на докторант Милена Валентинова Стоянова по докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (управление на сигурността и отбраната)” в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.1. „Национална сигурност“.

16.09.2026 г. Изготвил становището:

(доц. д-р Милорад Йорданов)

NATIONAL DEFENCE COLLEGE "GEORGI STOYKOV RAKOVSKI"

FACULTY OF NATIONAL SECURITY AND DEFENSE
DEPARTMENT OF SECURITY AND DEFENSE MANAGEMENT

O P I N I O N

by Assoc. Prof. Dr. Milorad Rumenov Yordanov
regarding a dissertation for the acquisition of the educational and scientific degree "Doctor" in the doctoral program "Organization and Management Outside the Sphere of Material Production (Security and Defense Management)",
in the field of higher education 9. "Security and Defense",
Professional field 9.1. "National Security"
on
Milena Valentinova Stoyanova

on the topic:

"INCREASING EFFICIENCY"
OF INTERINSTITUTIONAL COOPERATION
"IN COMBATING MONEY LAUNDERING"

Sofia, 2026

1. General description

The dissertation of a doctoral student Milena Valentinova Stoyanova on the topic: " Increasing the effectiveness of inter-institutional cooperation in combating money laundering ", presented in the doctoral program "Organization and management outside the sphere of material production (security and defense management)" in professional direction 9.1. "National Security" is aimed at studying and improving inter-institutional cooperation in the system for countering money laundering with an emphasis on identifying existing deficits and the reasons for ineffective interaction between competent institutions. Based on theoretical, normative and comparative analysis, good practices have been identified and theoretical models, methodologies and indicators have been developed for assessing and increasing the effectiveness of cooperation at the operational and strategic levels. The proposals are oriented towards improving coordination, information exchange and analytical interaction between institutions, as the developed methodologies have been verified through expert research using the "Delphi" method. In this sense, the work has a clearly expressed scientific and applied focus and is oriented towards formulating practically applicable solutions for increasing the effectiveness of the Bulgarian AML system.

It contains an introduction, three chapters, a conclusion, a bibliography, appendices and covers 167 pages, the number of sources used is 79. The structure of the work is logically constructed and corresponds to the set goal and the formulated research tasks.

There are no signs of plagiarism in the presented dissertation. All sources used are correctly cited and included in the bibliography, adhering to academic ethics and good scientific practices.

2. Relevance and significance of the dissertation work

The dissertation is dedicated to a topical and socially significant issue, determined by the dynamic development of money laundering mechanisms and the increasing complexity of financial flows, which places high demands on the effectiveness of institutional countermeasure mechanisms. The topic is distinguished by a high degree of topicality and significance, determined by the dynamic development of money laundering mechanisms, the globalization of financial and trade relations and the introduction of new technological solutions for the transfer of funds. These processes place additional demands on the effectiveness and coordination of national and European systems for countering money laundering.

The relevance of the study is also confirmed by the development of the European regulatory and institutional framework, including the establishment of the European Anti-Money Laundering and Terrorist Financing Authority (AML/CFT), as well as by the findings of the MONEYVAL Committee's

assessments of the functioning of the Bulgarian system. They identified deficits related to both the understanding of risks by the competent institutions and the effectiveness of communication and interaction between them. The scientific significance of the dissertation work is also determined by its focus on a relatively poorly researched aspect of the issue - analytical activity and inter-institutional cooperation in the AML system. In this sense, the study fills a significant gap in scientific developments and has potential practical applicability in improving the mechanisms for interaction between the competent institutions.

3. Characteristics and evaluation of the dissertation work

Doctoral student Stoyanova demonstrates in-depth theoretical and normative awareness of the researched issue, knowing to the necessary extent its development, current state and basic scientific dimensions. In the course of the research, there is a good orientation in the chosen scientific field and the ability to interpret the interrelationships between theoretical statements, the normative framework and the practical aspects of countering money laundering. The doctoral student's ability to perform critical analysis, to systematize and summarize significant in volume and nature information material, as well as to identify problems and deficiencies in the interaction between institutions, is impressive. This allows us to assess the presence of the necessary research training and competence for independent research of complex issues of significant social and institutional nature.

The object and subject of the study are clearly defined and are directly related to the set goal and formulated research tasks. The object of the dissertation work are the Bulgarian institutions with competences in the field of countering money laundering. The subject of the study is focused on the system of interaction between these institutions in the implementation of operational analysis of cases related to money laundering, as well as in the implementation of strategic analysis in the field of AML. The main objective of the dissertation work is to identify and substantiate opportunities for improving coordination and inter-institutional cooperation in the Bulgarian system for countering money laundering (AML), aimed at increasing its effectiveness and limiting the risks to the financial security of the Republic of Bulgaria.

To achieve the set goal, the formulated research tasks have been consistently implemented. The theoretical and normative foundations of the PIP and the role of interinstitutional interaction have been clarified, and through a comparative analysis of national and foreign practices, appropriate approaches have been derived for improving interaction in operational and strategic analysis. On this basis, theoretical models and methodologies for increasing the effectiveness of interinstitutional cooperation, as well as indicators for its assessment, have been developed.

The developed methodologies have been tested through an empirical study conducted using the Delphi method, through which the assessments and attitudes of experts with many years of professional experience and significant expertise in the field of PIP have been established and analyzed. The results obtained provide an additional basis for assessing the applicability and practical significance of the proposed models and methodologies. In summary, the research tasks set are consistently and logically implemented in the individual parts of the dissertation work, as their implementation provides the necessary scientific and methodological basis for achieving the formulated main goal.

The doctoral student applies a complex of methods adequate to the subject of the research – systematic, comparative and theoretical analysis, modeling, inductive and deductive approach, risk assessment and expert method "Delphi". Normative and strategic documents, national and international reports and standards, as well as specialized scientific literature were used.

4. Evaluation of the scientific results and contributions of the dissertation work to science and practice.

The present work can serve as a basis for future research aimed at expanding the analysis to international cooperation, training programs to increase the expertise of those involved, the use of technological solutions, and the role of public-private partnerships in PPPs.

In the dissertation of doctoral student Milena Stoyanova significant scientific and applied scientific contributions are clearly highlighted, which affirm his significance in context on the Bulgarian scientific environment.

Scientific contributions: A systematic study of interinstitutional cooperation in the anti-money laundering system has been conducted and its importance for the effective functioning of the system has been substantiated. A classification of manifestations of inefficiency of interinstitutional cooperation has been proposed - as structural, functional and mixed. Theoretical models have been developed for improving interinstitutional interaction at the operational and strategic levels.

Scientific and applied contribution: Methods have been developed to increase the effectiveness of inter-institutional cooperation in the PIP at the operational and strategic levels. Indicators have been proposed for assessing the effectiveness of interaction between competent institutions. Specific mechanisms have been formulated to improve coordination, information exchange and analytical interaction between institutions. The developed methodologies have been tested through an expert study using the Delphi method, which supports their applicability and practical significance.

5. Abstract

The dissertation is accompanied by a 35-page abstract in Bulgarian, which correctly reflects the structure and content of the research in a concise form. The abstract provides a comprehensive overview of the scientific value and practical applicability of the results achieved in the course of the dissertation work.

6. Recommendations

I have no significant critical remarks regarding Milena Stoyanova's dissertation. I recommend that the doctoral student continue her research work in the area under consideration and, in her future research, expand the analysis to aspects of international cooperation in the field of combating money laundering. The doctoral student demonstrates skills in clearly formulating the research problem, logically structuring and consistently presenting the scientific text, as well as in linking the theoretical statements with the normative and historical framework of the study.

CONCLUSION

The dissertation fully meets the requirements of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (ADSRB) and the Regulations for the Implementation of the ADSRB. The dissertation shows that doctoral student Milena Stoyanova possesses in-depth theoretical knowledge and scientific skills for acquiring the educational and scientific degree "doctor"

Based on the above, I give my positive assessment for the dissertation work as I propose to the esteemed scientific jury to award the educational and scientific degree of "doctor" of doctoral student Milena Valentinova Stoyanova in the doctoral program "Organization and Management Outside the Sphere of Material Production (Security and Defense Management)" in the field of higher education 9. "Security and Defense", professional direction 9.1. "National Security".

16.09.2026 Prepared the opinion:

(Assoc. Prof. Dr. Milorad Yordanov)